

การประยุกต์พุทธจริยธรรมเพื่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี*
Application of Buddhist Ethics to Strengthening Leadership
of Local Politicians in Chonburi Province

พระภิกษุโณ ทสสนาโม, จำนง อติวัฒนสิทธิ์, ยุทธนา ปราณีต และ สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล
PhraPinyo Tassanamo (Meesombut). Chamnong Adivadhanasit, Yuttana Praneet and Sawat Jiraththitikan

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และ กรมราชทัณฑ์
Mahachulalongkomrajavidyalaya University and Department of Correction

E-mail: yuttana.pra@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

ดุษฎีนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพจริยธรรม 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่เสริมสร้างภาวะผู้นำ 3) เพื่อการประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 19 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 10 รูปหรือคน

ผลการวิจัยพบว่า

1. จริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วย 1) ด้านความดีงาม 2) ด้านความถูกต้อง และ 3) ด้านความเหมาะสม ดำเนินการปฏิบัติงานตามกรอบจริยธรรม ให้มีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและชุมชน

2. ปัจจัยที่เสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น คือ 1) หลักนิยธรรม เมื่อบังคับใช้ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่กฎหมายกำหนด 2) หลักคุณธรรม การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม 3) หลักความโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา 4) หลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ 5) มีความรับผิดชอบต่อประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน 6) หลักความคุ้มค่า จึงจำเป็นต้องยึดหลักความประหยัดและคุ้มค่า

3. การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมคือ ภาวนา 4 ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี คือ 1) กายภาวนา มีใจเป็นกลาง มีความซื่อตรง โปร่งใส จริงใจ และเป็นแบบอย่างที่ดี 2) ศีลภาวนา มีความอดทนอดกลั้น ยึดมั่นความถูกต้องเป็นธรรม มีน้ำใจ ใจเย็น สามารถควบคุมอารมณ์ได้แม้จะประสบปัญหา 3) จิตตภาวนา ทำหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียร มุ่งมั่นในจุดมุ่งหมาย หมั่นใส่ใจดูแลและสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในองค์กร 4) ปัญญาภาวนา มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล ช่วยเหลือบำเพ็ญประโยชน์ มีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมมาภิบาล

คำสำคัญ: พุทธจริยธรรม; ภาวะผู้นำ; นักการเมืองท้องถิ่น

* Received November 2, 2021; Revised December 13, 2021; Accepted February 12, 2022

Abstract

The objectives of this dissertation were 1) Study the political ethics of Local politicians, 2) To study the factor for that strengthening the desirable Leadership of Local politicians and 3) To present the application of Buddhist ethics to strengthen the Leadership of Local politicians in Chonburi Methodology was the mixed methods: The quantitative method, data were collected from 375 samples with Questions and analyzed by percentage, mean and standard deviation. The qualitative method data were collected by in-depth interviewing 19 key informants and 10 participants in focus Group discussion and analyzed by descriptive interpretation

The research Findings were as follows:

1. Study the political ethics of Local politicians in Chonburi Province, consisted of: 1) righteousness arisen, 2) Accuracy and transparency; and just, 3) appropriateness; work performance within the framework of ethical morality, paying sincere attention to solve the problems for people and communities.

2. Factors that Promote leadership of local politicians in Chonburi Province, were as follows: 1) the rule of Law is a principle that aims to they are enforced in accordance with the powers and duties prescribed by Law. 2) Moral principles, upholding and believing in the correctness, including honesty, and working mechanism of the organization to be transparent. 4) Principle of Participation to provide opportunities for people to participate in the awareness and share opinions 5) Principle of responsibility, an important element in enhancing the effectiveness of good corporate Governance and 6) Valve principle the general public will get the most benefit from using Limited resources. Therefore, it is necessary to adhere to the principles of economy and worthiness.

3. The application of Buddhist ethics is Bhavana 4 in enhancing the leadership of local politicians in Chonburi province, were as follows: 1) Body meditation, neutral mind honesty, transparency, sincerity and good role model. 2) Morality, patience, patience Adhering to the truth Fairness, kindness, calm, able to control emotions even When faced with problems. 3) Mental prayer acts with diligence, determination in the purpose, care and morale of the personnel in the organization. 4) Wisdom, Sacrifice be generous helping to serve the benefits with sincerity in the performance of duties and adhere to the principles of good governance.

Keyword: Buddhist Ethics; Leadership; Local Politicians

บทนำ

นักการเมืองไทยจำนวนมากไม่น้อยที่ขาดคุณธรรมจริยธรรมและขาดความรับผิดชอบทางการเมืองอย่างแท้จริง จากสภาพความเป็นจริงของสังคมไทยในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าโดยทฤษฎีแล้วนักการเมือง คือ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารประเทศชาติ แต่ปรากฏว่านักการเมืองส่วนใหญ่ทั้งระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นยังขาดความรับผิดชอบและไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศได้อย่างทั่วถึง กล่าวคือ ไม่สามารถทำให้เป็นไปตามความหมายของการเมืองที่ว่า (ทวนธง ครุฑจ้อน, 2561), “การเมืองเป็นกระบวนการจัดสรรแบ่งปันทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้กับทุกคนในสังคมได้อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม” สาเหตุที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่กล่าวข้างต้นก็ด้วยสาเหตุหลายประการ อาทิ นักการเมืองมองว่าการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์และการกอบโกย ทำให้ประชาชนในฐานะเจ้าของประเทศไม่อาจพึ่งพานักการเมืองซึ่งเป็นผู้แทนของตนแต่ขาดความสำนึกทางคุณธรรมและจริยธรรม (ธนภัทร จันทร์เรือง, 2556)

จริยธรรมของผู้นำการเมือง จึงถือเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเมืองการสร้างผู้นำและนักการเมืองที่มีคุณธรรม มีความสามารถ และมีความรับผิดชอบต่อประชาชนนั้นต้องมีการกำหนดมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำและนักการเมือง (ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์, 2561) จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ต้องการเน้นจริยธรรมและการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในการบริหารราชการแผ่นดิน (นิด้าโพล, 7 มิถุนายน 2563) ประชาชนต้องการผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส แต่ยังไม่ให้ความสำคัญเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนมากนัก อย่างไรก็ตามประชาชนมีความเห็นว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในปัจจุบันไม่ค่อยมีจริยธรรม ในจังหวัดชลบุรีมีหลายสาเหตุที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในจังหวัด ได้แก่ จุดมุ่งหมายไม่ตรงกัน แบ่งพรรค แบ่งพวก แบ่งชนชั้น ความไม่เท่าเทียมกันในสังคม เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนบุคคลมากกว่าส่วนรวม ไม่มีระเบียบในสังคม ขาดความสามัคคีในหมู่คณะ เกิดความล่าช้าในการพัฒนาต่าง ๆ (ณัฐดนัย แก้วโพนงาม, 2560) นักการเมืองไทยยังไม่มีให้เห็นเป็นรูปธรรมและน่าเชื่อถือหรือจะคาดหวังได้ว่าจะมีมาตรฐานในเชิงจริยธรรมได้ยากยิ่งนัก มาตรฐานทางการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมืองในสังคมประชาธิปไตยของบ้านเรามีความด้อยค่าและไม่มีมาตรฐาน นับตั้งแต่ด้อยในความรับผิดชอบการเปิดใจกว้างเพื่อรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ด้อยในความซื่อสัตย์ และด้อยในเรื่องจริยธรรมคุณธรรม (อิสระพัฒน์ อีระพัฒน์ศิริ, 7 มิถุนายน 2563)

สังคมเกิดความแตกแยก เกิดความไม่เท่าเทียมกัน มีการฉ้อราษฎร์บังหลวงเป็นที่แจ้งประจักษ์ ทั้งมีการใช้กำลังอย่างไร้มนุษยธรรมในการระงับข้อพิพาทในวงการราชการและเอกชน มีการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากรที่ควรจะต้องชำระตามกฎหมาย และการฉ้อราษฎร์บังหลวง จึงก่อให้เกิดปัญหาสังคมไม่มีวันสิ้นสุด (สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ และคณะ, 2561) คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำและนักการเมือง จึงถือเป็นหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเมือง เนื่องจากเป็นกลไกการชักนำบุคลากรที่มีศักยภาพ คุณธรรม และจริยธรรมเข้าสู่ระบบการเมืองและเป็นการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองที่ดีให้มากขึ้น คุณธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 76 วรรค 3 กำหนดให้ “รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนด

ประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว” ซึ่งทำให้มีการจัดทำประมวลจริยธรรมขึ้นด้วย และต้องมีส่วนร่วมในการช่วยกันสอดส่องดูแลคุณธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสอดคล้องกับประมวลจริยธรรมทั้งภาครัฐที่ได้จัดทำขึ้นจากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ (ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์, 2561)

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นการแสดงถึงศักยภาพในการบริหารของประเทศ เพราะการกระจายอำนาจในการบริหารสู่ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเสมือนการกระจายอำนาจสู่ประชาชนและเน้นการบริหารด้วยคนในท้องถิ่นของตนเอง การบริหารและการแก้ปัญหาที่สามารถทำได้อย่างรวดเร็วและถูกจุดมากที่สุด และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่นั้นได้ดีที่สุดอีกด้วย

การประยุกต์พุทธจริยธรรมเพื่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้น ๆ ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง เทศบาลนคร องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชลบุรี และหลักธรรมที่เรียกว่า “ภาวนา 4” และการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการประยุกต์หลักธรรมเพื่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น นำไปสู่การได้หลักธรรมในการเสริมสร้างจริยธรรม และเสริมสร้างภาวะผู้นำอันจะนำไปสู่วิถีทางการเมืองและการบริหารที่ดี ที่พึงประสงค์ของสังคมไทยอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบการวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ที่มีชื่ออยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี รวมจำนวนทั้งสิ้น 1209,290 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโรยามาเน่ (สุรินทร์ นียมางกูร, 2560)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จากการสัมภาษณ์ จำนวน 19 รูปหรือคน ได้แก่ 1. นักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 4 รูปหรือคน 2. กลุ่มนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 4 คน 3. กลุ่มผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 คน 4. กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น และการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 10 รูปหรือคน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติพรรณนา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติอนุमान และการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 19 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า

1. จริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 1) ด้านความดีงาม เกิดจากการยึดถือปฏิบัติเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน อหยาศัยดี มีความยุติธรรม ขยันอดทน ทุ่มเท ตั้งใจและมีความเสียสละทำงานเพื่อส่วนรวม สร้างความรัก ความศรัทธาเป็นที่ไว้วางใจของประชาชนและชุมชน 2) ด้านความถูกต้อง มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตน โดยคำนึงถึงความสำเร็จของงาน มีการดำเนินการโดยความเป็นธรรม และ 3) ด้านความเหมาะสม ดำเนินการปฏิบัติงานตามกรอบจริยธรรม ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และชุมชน

2. ปัจจัยที่เสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี มีหลักให้ดำเนินการคือ 1) หลักนิติธรรม เป็นหลักที่มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เมื่อบังคับใช้ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่กฎหมายกำหนด 2) หลักคุณธรรม การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความอดทนขยันหมั่นเพียร 3) หลักความโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของส่วนรวม 5) มีความรับผิดชอบต่อประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน 6) หลักความคุ้มค่า โดยส่วนรวมจะได้รับประโยชน์สูงสุด การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงจำเป็นต้องยึดหลักความประหยัดและคุ้มค่า

3. การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมคือ ภาวนา 4 ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี มีหลักการคือ 1) กายภาวนา มีใจเป็นกลาง มีความซื่อตรง โปร่งใส จริงใจ และเป็นแบบอย่างที่ดี 2) ศิลภาวนา มีความอดทนอดกลั้น ยึดมั่นความถูกต้องเป็นธรรม มีน้ำใจ ใจเย็น สามารถควบคุมอารมณ์ได้แม้จะประสบปัญหา 3) จิตตภาวนา ทำหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียร มุ่งมั่นในจุดมุ่งหมาย หมั่นใส่ใจดูแลและสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในองค์กร 4) ปัญญาภาวนา มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อ เกื้อกูลช่วยเหลือบำเพ็ญประโยชน์ มีความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล

อภิปรายผลการวิจัย

1. จริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 1) ด้านความดีงาม เกิดจากการยึดถือปฏิบัติเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน อหยาศัยดี มีความยุติธรรม ขยันอดทน ทุ่มเท ตั้งใจและมีความเสียสละทำงานเพื่อส่วนรวม 2) ด้านความถูกต้อง มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่

ของตน และ 3) ด้านความเหมาะสม ดำเนินการปฏิบัติงานตามกรอบจริยธรรม ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหานรินทร์ สุรปญโญ (2563) ได้วิจัยเรื่อง** “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิที่มีผลต่อประชาชนมีหลายสาเหตุ เช่น เรื่องของความไม่ซื่อสัตย์สุจริต ใช้อำนาจหน้าที่อย่างไม่เป็นธรรม คิดถึงแต่ประโยชน์ส่วนตน ไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **กมลวรรณ คารมปราษฎ์ และคณะ(2554) ได้วิจัยเรื่อง** “กระบวนการอบรมกล่อมเกลากองการเมืองด้านจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร” ผลการวิจัยพบว่า ตัวการการอบรมกล่อมเกลากองการเมืองด้านจริยธรรม คือ มีความเชื่อและวิถีชีวิตตามแนวพระพุทธศาสนา การเสียสละทำงานเพื่อส่วนรวม และการสนับสนุนพรรคการเมือง และพรรคการเมืองที่สังกัดมีการเรียนรู้ทางการเมืองจากพรรคเหล่านั้นด้วย

2.ปัจจัยที่เสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี คือ 1) หลักนิติธรรม เป็นหลักที่มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน 2) หลักคุณธรรม การยึดถือและเชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความอดทนขยันหมั่นเพียร 3) หลักความโปร่งใส เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา 4) หลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญ ๆ ของส่วนรวม 5) มีความรับผิดชอบต่อประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน 6) หลักความคุ้มค่า โดยส่วนรวมจะได้รับประโยชน์สูงสุด การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ความประหยัดและคุ้มค่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ และสอดคล้องกับ **ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง** “จริยธรรมของนักการเมืองในระบบการเมืองไทย” ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมและจริยธรรมทางการเมือง ถือได้ว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการเมืองไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในบริบทของการพัฒนาเศรษฐกิจและการเมืองไทยในปัจจุบัน ส่งผลให้นักธุรกิจสามารถเข้าสู่การแสวงหาบทบาทนักการเมืองมากขึ้น การบริหารประเทศนั้น ต้องยึดหลักผลประโยชน์สาธารณะ มากกว่าผลประโยชน์ส่วนบุคคลและสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนนันท์ สิงหเสม และคณะ (2557) ได้วิจัยเรื่อง** “แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่เหมาะสมมีดังนี้ การบังคับใช้ประมวลจริยธรรมและการดำเนินการด้านจริยธรรม การสร้างองค์ความรู้และสร้างความตระหนักในการพัฒนาจริยธรรม การสร้างและพัฒนาทักษะกระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสม สภาพจริยธรรมต้องเกิดจากจิตสำนึกภายใน การสร้างเครือข่ายทางจริยธรรม การไม่ใช้ช่องว่างทางกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือข้อบังคับ การยกย่องเชิดชูบุคคลที่ทำความดี

3.การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมคือ ภาวนา 4 ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี มีหลักการคือ 1) ภาวนา มีความซื่อตรง โปร่งใส จริงใจ และเป็นแบบอย่างที่ดี 2) ศีลภาวนา มีความอดทนอดกลั้น ยึดมั่นความถูกต้องเป็นธรรม มีน้ำใจ ใจเย็น สามารถควบคุมอารมณ์ได้ 3) จิตตภาวนา ทำหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียร มุ่งมั่นในจุดมุ่งหมาย หมั่นใส่ใจดูแลแก้ปัญหาในองค์กร 4) ปัญญาภาวนา มีความเสียสละ เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล ช่วยเหลือบำเพ็ญประโยชน์ และสอดคล้องกับ **ศรัณย วงศ์ คำจันทร์ (2555) ได้วิจัยเรื่อง** “จริยธรรมนักการเมืองไทย” ผลการวิจัยพบว่า ตัวแบบจริยธรรมนักการเมือง

เช่น มีความละเอียดใจ ไม่ทำความชั่ว สิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่ขัดต่อกฎหมาย (หิริ) มีความเกรงกลัวต่อผลของการกระทำ ความชั่วและอาญาแผ่นดิน (โศตตปปะ) มีความรู้เกี่ยวกับความดี คือรู้ว่า อะไรดี อะไรชั่ว มีความฉลาดรอบรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ คน และชุมชน (ปัญญา) มีอาชีพที่สุจริต และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ (อนวัชชผละ)ยึดถือความถูกต้อง ความจริงและธรรมเป็นหลัก (ธรรมาธิปไตย) ไม่ลำเอียงเพราะรัก ชัง หลง และกลัว (ไม่มีอคติ) และมีความประพฤติดีงามทั้งทางกายและวาจา (ศีล) เป็นต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จิตาภา เร่งมีศรีสุข (2556)** ได้วิจัยเรื่อง“ยุทธศาสตร์การพัฒนาจริยธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลาง”พบว่า ควรมีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์ให้เกิดเป็นองค์กรที่มีความเป็นจริยธรรมาภิบาล กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วมในงานบริหาร กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วมในการบริการประชาชน กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วมในการสนับสนุน

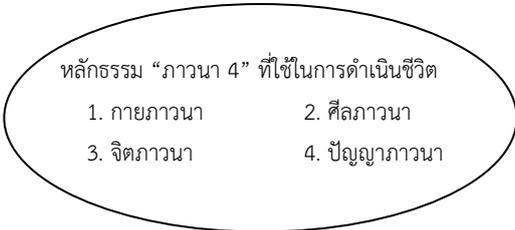

องค์ความรู้การวิจัย

1. **กายภาวนา** เป็นการพัฒนาร่างกายให้รู้จักติดต่อกันเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพทั้งหลาย

3. **จิตภาวนา** เป็นการฝึกอบรมด้านจิตใจ การพัฒนาบุคคลให้มีจิตที่สมบูรณ์มีคุณภาพ สมรรถภาพ และสุขภาพจิตที่ดี

2. **ศีลภาวนา** เป็นการพัฒนาด้านกายละวาจาให้มีพฤติกรรมทางสังคมไม่เบียดเบียนหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อน เสียหายแก่ผู้อื่น

4. **ปัญญาภาวนา** เป็นการพัฒนาบุคคลให้รู้จักคิดพิจารณาวินิจฉัย แก้ไขปัญหาและดำเนินการต่าง ๆ ด้วยปัญญา

ภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี คือ ยึดหลักนิติการ ต่อต้านคนไร้คุณธรรม ทำกิจให้โปร่งใส ให้ประชาชนมีส่วนร่วม สำรวมรับผิดชอบ ตอบแทนความคุ้มค่า มีจิตอาสาตลอดไป

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยคือ นักการเมืองท้องถิ่นควรมีหลักจริยธรรมสำหรับการปฏิบัติราชการคือ การยึดมั่นความดีงาม การยึดมั่นความถูกต้อง และการยึดมั่นความเหมาะสม ด้วยการประยุกต์พุทธจริยธรรมต่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำท้องถิ่น คือ หลักภาวนา 4 ประกอบ กายภาวนา ศีลภาวนา จิตภาวนา ปัญญาภาวนา และปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมความเป็นนักการเมือง คือ การเสริมสร้างภาวะ

ผู้นำทางการเมือง คือ การเสริมสร้างภาวะผู้นำด้านนิติธรรม การเสริมสร้างภาวะผู้นำด้านคุณธรรม การเสริมสร้างภาวะผู้นำด้านความโปร่งใส การเสริมสร้างภาวะผู้นำด้านความร่วมมือ และการเสริมสร้างภาวะผู้นำด้านความคุ้มค่า ประกอบด้วย

1. สภาพด้านจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านความดีงาม ว่าด้วยความดีงามที่อยู่ภายในจิตใจของนักการเมืองท้องถิ่น ที่เกิดจากการยึดถือปฏิบัติเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต้องเป็นผู้มีบุคลิกที่กล้าแสดงออก มีวาทศิลป์ อัจฉริยะดี มีความยุติธรรม เด็ดขาดในการตัดสินใจ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ชยัน อดทน ทุ่มเท ตั้งใจและเสียสละงานเพื่อส่วนรวม

1.2 ด้านความถูกต้อง โดยการปฏิบัติราชการตามภารกิจด้วยความโปร่งใส การมีระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มุ่งเน้นผลประโยชน์ส่วนรวม การบริหารงานบุคคล ยึดหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปฏิบัติราชการตามภารกิจของเจ้าหน้าที่ มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตน คำนึงถึงความสำเร็จของงาน มีความรับผิดชอบตามการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ และพฤติกรรมกาปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยมุ่งผลสำเร็จของงาน

1.3 ด้านความเหมาะสม ดำเนินการปฏิบัติงานตามกรอบจริยธรรมด้านความเหมาะสม นักการเมืองท้องถิ่นเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการชี้นำประชาชน คำนึงถึงการปฏิบัติตามความเหมาะสมต่อประชาชน ให้ความสำคัญกับประชาชนต่อการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน จัดสรรเวลาไปพบปะประชาชน เป็นไปตามระเบียบขององค์กร รวมถึงวัฒนธรรมขององค์กร ทำให้สังคมยอมรับและต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

2. ปัจจัยการส่งเสริมเพื่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านหลักนิติธรรม นักการเมืองท้องถิ่นในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีความซื่อตรงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง ซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์สุขส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นการบริหารงานต้องมีการกำกับดูแลให้ผู้บริหารและพนักงานของท้องถิ่นยึดหลักธรรมาภิบาลโดยเฉพาะในเรื่องความโปร่งใสที่ตรวจสอบได้ มีความรับผิดชอบและความพร้อมรับผิดในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบกฎข้อบังคับ

2.2 ด้านหลักคุณธรรม สำหรับนักการเมืองท้องถิ่นและผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องตระหนักในจริยธรรมประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความละเอียดใจและเกรงกลัวต่อบาปรวมไปถึงการเข้าใจถึงหลักธรรมาภิบาลในเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

2.3 ด้านหลักความโปร่งใส นักการเมืองท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องเป็นตัวแทนของประชาชน ซึ่งมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านกระบวนการเลือกตั้ง และยังกำหนดให้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อบรรลุมิติวัตถุประสงค์การเกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของการพัฒนาประชาธิปไตยนั่นเอง

2.4 ด้านหลักความร่วมมือ ต้องเริ่มที่ประชาชนในท้องถิ่นมีจิตสำนึกในระบอบประชาธิปไตย และการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตระหนักในสำคัญของการเลือกตั้งในฐานะผู้มีสิทธิ

เลือกตั้ง ถือว่าการเลือกตั้งมีความสำคัญมากไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เลือกคนดี มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตยึดประโยชน์สุขของประชาชนส่วนรวมในท้องถิ่นเป็นสำคัญ ไม่เลือกเข้าไปเพราะความเป็นพรรคพวก พวกพ้อง เครือญาติหรือมีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมืองที่ดีของนักการเมืองท้องถิ่น การดำเนินกิจกรรม โครงการจะต้องมีการกระทำที่เป็นคุณประโยชน์กับท้องถิ่น รวมถึงความรับผิดชอบต่อผลงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายของกิจกรรม และนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการประสานงานร่วมมือกันทำงานให้เห็นผลงาน เพื่อผลิตภาพโดยรวมขององค์การ

2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมือง รวมไปถึงชีวิตทางสังคมที่ทุกคนจะต้องตระหนักถึงการใช้ทรัพยากร เพื่อให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพเพื่อส่งเสริมจริยธรรมความดีให้คงอยู่ต่อไปอย่างคุ้มค่า

3. การนำหลักภาวะนา 4 คือ 1. กายภาวนา (กายอบรมแล้ว) 2. ศิลภาวนา (ศีลอบรมแล้ว) 3. จิตภาวนา (จิตอบรมแล้ว) และ 4. ปัญญาภาวนา (ปัญญาอบรมดีแล้ว) ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

3.1 กายภาวนา (กายอบรมแล้ว) ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วยอุดมการณ์และนโยบายที่ให้ไว้กับประชาชน มีใจเป็นกลางในการบริหารงานมีความซื่อตรง โปร่งใส จริงใจ และเป็นแบบอย่างที่ดี และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและมีความยุติธรรม ปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยข้อบังคับไม่ลำเอียงหรือมีอคติต่อผู้ใดผู้หนึ่ง

3.2 ศิลภาวนา (ศีลอบรมแล้ว) ด้วยการควบคุมอารมณ์ต่อแรงเสียดทานทางการเมืองโดยยึดมั่นในความถูกต้อง ความมีเหตุมีผลและประโยชน์ที่เกิดแก่ประชาชน ปรับตัวแก้ไขข้อบกพร่องของนักการเมืองท้องถิ่น ด้วยการใช้สติปัญญา สามารถประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ และแก้ไขปัญหาได้

3.3 จิตภาวนา (จิตอบรมแล้ว) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็ง ทนทาน ไม่หวั่นไหว มุ่งมั่นในจุดหมาย ไม่ท้อถอย นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความอดทนทำหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียร มุ่งมั่นในจุดหมายเพทาอประชาชนในท้องถิ่น

3.4 ปัญญาภาวนา (ปัญญาอบรมดีแล้ว) การปฏิบัติหน้าที่เพื่อเสียสละผลประโยชน์ส่วนตน รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม เห็นประโยชน์ของประชาชนมากกว่าประโยชน์ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่โกหกหลอกลวงประชาชน ให้สัญญาแก่ประชาชนไว้อย่างไรต้องกระทำได้อย่างที่สัญญาไว้ และที่สำคัญต้องยึดมั่นในหลักของธรรมาภิบาล สามารถบูรณาการหลักธรรมาภิบาลเข้าไปใช้แก้ไขปัญหได้อย่างราบรื่น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์พุทธจริยธรรมเพื่อการเสริมสร้างภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี” นักการเมืองท้องถิ่นควรมีหลักจริยธรรมสำหรับการปฏิบัติราชการคือ การยึดมั่นความดีงาม การยึดมั่นความถูกต้อง และการยึดมั่นความเหมาะสม ด้วยการประยุกต์พุทธจริยธรรมต่อการ

เสริมสร้างภาวะผู้นำท้องถิ่น คือ หลักภavana 4 ประกอบ กายภavana ศีลภavana จิตภavana ปัญญาภavana และ
ปลุกฝังคุณธรรมและจริยธรรมความเป็นนักการเมือง คือ การเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเมือง คือ การ
เสริมสร้างภาวะผู้นำด้านนิติธรรม การเสริมสร้างภาวะผู้นำด้านคุณธรรม การเสริมสร้างภาวะผู้นำด้านความ
โปร่งใส การเสริมสร้างภาวะผู้นำด้านความร่วมมือ และการเสริมสร้างภาวะผู้นำด้านความคุ้มค่าไปสู่การ
ได้หลักธรรมในการเสริมสร้างจริยธรรม และเสริมสร้างภาวะผู้นำอันจะนำไปสู่วิถีทางการเมืองของสังคมไทย
อย่างยั่งยืนต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ควรมีการกำหนดนโยบายเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยการเมือง
ระดับท้องถิ่น
- 2) ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนสนับสนุนนักการเมืองที่มีจริยธรรมมีคุณธรรมนำการเมือง
- 3) ควรมีนโยบายทางการศึกษาจัดทำหลักสูตรส่งเสริมจริยธรรม และคุณธรรมทางการเมือง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาเกี่ยวกับสหปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างจริยธรรมนักการเมือง
- 2) ควรศึกษาอิทธิพลและแรงกดดันทางการเมืองต่อความยึดมั่นทางจริยธรรมทางการเมืองของ
นักการเมือง
- 3) ควรศึกษาวิจัยรากฐานทางจริยธรรมและพฤติกรรมทางการเมืองที่ส่งผลต่อการปฏิรูป
การเมือง

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ คารมปราษฎ์ และคณะ. (2554). “กระบวนการอบรมกลุ่มเถาทางการเมืองด้านจริยธรรมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร”. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*. 17 (1): 31-45.
- จิตาภา เร่งมีศรีสุข. (2556). “ยุทธศาสตร์การพัฒนาจริยธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลาง”. *ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ณัฐวัฒน์ สุดประเสริฐ. (2555). “พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสังคมมนุษย์ที่มีผลต่ออายุและทรัพยากรธรรมชาติในจักกวัตติสูตร”. *ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2555.
- ณัฐดนัย แก้วโพนงาม. (2560). “เศรษฐศาสตร์การเมืองในบริบทสังคมไทยภายใต้สภาวะความขัดแย้งในจังหวัดชัยภูมิ”. *รายงานวิจัย*. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. หน้า 2.
- ทวนธง ครุฑจ้อน. (2561). *การปกครองท้องถิ่นและการบริหารท้องถิ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา: นำศิลป์ โฆษณา.
- ทวนธง ครุฑจ้อน. (2561). *การปกครองท้องถิ่นและการบริหารท้องถิ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา: นำศิลป์ โฆษณา.
- ชนนันท สิงหเสมและคณะ. (2558). “แนวทางการส่งเสริมจริยธรรมสำหรับ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่น”. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*. 11 (1): 58-70.
- ธนภัทร จันทรเรือง. (2556). “ความคิดเห็นของข้าราชการกรุงเทพมหานครต่อจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่น”. *รายงานวิจัย*. สำนักวิจัยเกษตรศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. หน้า 1-2.
- นิด้าโพล NIDA Pool. *โพลแห่งแรกในประเทศไทย*. คุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.nidapoll.nida.ac.th/index.php?op=polls-detail&id=578> [7มิถุนายน 2563].
- พระมหารินทร์ สุรบุญโญ. (2563). “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ”. *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์บัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศรีณย วงศ์คำจันทร์. (2555). “จริยธรรมนักการเมืองไทย”. *วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 2 (3): 263-282.
- ศิลาวัฒน์ ชัยวงศ์. (2563). “จริยธรรมของนักการเมืองในระบบการเมืองไทย”. *วารสารสมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. 6 (1): 67-81.
- เศรษฐวัฒน์ โชควรรกุล และคณะ. (2561). “แนวทางสร้างค่านิยมต่อต้านการคอร์รัปชันทุกรูปแบบให้กับกลุ่มเยาวชน ในจังหวัดนครราชสีมา”. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 2(3): 15-16.

สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ และคณะ. (2561). ธรรมนูญกับการประยุกต์ใช้ในสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเวสต์เทรค ประเทศไทย.

อิสระพัฒน์ อธิพัฒน์ศิริ. บทบาทของสื่อมวลชนที่มีต่อการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของ

นักการเมือง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา :

http://library.senate.go.th/document/Ext3468/3468378_0002.PDF [7 มิถุนายน 2563].